

«Ιουδαϊσμός»

ΕΡΓΑΣΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ

«Ο Ιουδαϊσμός»

Ο Ιουδαϊσμός είναι η παραδοσιακή [θρησκεία](#) των [Εβραίων](#) ανά τον κόσμο με περίπου 15 εκατομμύρια πιστούς το [2006](#), γεγονός που τον κατατάσσει ως δωδέκατη σε τάξη μεγέθους οργανωμένη τηρούμενη [μονοθεϊστική](#) θρησκεία και μία από τις αρχαιότερες θρησκευτικές [παραδόσεις](#) που τελούνται στον σύγχρονο κόσμο. Οι αξίες και η [ιστορία](#) του εβραϊκού λαού συνιστούν μείζον θεμέλιο των άλλων [Αβρααμικών](#) θρησκειών όπως είναι ο [Χριστιανισμός](#), το [Ισλάμ](#), οι [Σαμαρίτες](#) και η [Πίστη Μπαχάι](#).

Ο Ιουδαϊσμός σπανίως υπήρξε μονολιθικός στην άσκησή του (αν και ήταν πάντα μονοθεϊστικός ως προς τη [θεολογία](#) του) και διαφέρει από πολλές θρησκείες ως προς το γεγονός ότι η κεντρική αυθεντία δεν αποδίδεται σε κάποιο άτομο αλλά μάλλον στις ιερές [Γραφές](#) ([Τανάκ](#)) και στις μακραίωνες [παραδόσεις](#) ([Χαλακά](#)). Βέβαια, ο Ιουδαϊσμός σε όλες τις παραλλαγές του παρέμεινε προσδεδεδμένος σε έναν αριθμό θρησκευτικών αρχών, η σημαντικότερη εκ των οποίων είναι η πίστη ότι υπάρχει ένας μοναδικός, [παντογνώστης](#), [παντοδύναμος](#), πανάγαθος, υπερβατικός [Θεός](#), יהוה' ([ΓΧΒΧ](#)), που αποδίδεται στα ελληνικά ως [Ιεχωβά](#) ή [Γιαχβέ](#), ο οποίος [δημιούργησε](#) το [σύμπαν](#) και συνεχίζει να το κυβερνά. Σύμφωνα με την παραδοσιακή εβραϊκή πίστη, ο Θεός που δημιούργησε τον κόσμο, εγκαθίδρυσε μια [διαθήκη](#) με τον εβραϊκό λαό, και τού αποκάλυψε τους νόμους Του και τις εντολές Του με τη μορφή της [Τορά](#) (συνήθως αναφέρεται και ως "Μωσαϊκός Νόμος").

Η άσκηση του Ιουδαϊσμού είναι αφιερωμένη στη μελέτη της Τορά και την τήρηση των νόμων και των εντολών, έτσι όπως είναι καταχωρημένοι εκεί.

«Κριτική ιστορική άποψη της ανάπτυξης του Ιουδαϊσμού»

Αν και ο μονοθεϊσμός και η Τορά είναι θεμελιώδεις παράμετροι του [Ραββινικού Ιουδαϊσμού](#), αρκετοί σχολιαστές της Βίβλου ισχυρίζονται πως ορισμένοι στίχοι της Τορά υπονοούν ότι οι πρώτοι Ισραηλίτες αποδέχονταν την ύπαρξη και άλλων θεών, θεωρώντας τον Θεό τους ως τον μόνο Δημιουργό, και τη λατρεία του υποχρεωτική ([ενοθεϊστική](#) άποψη). Με άλλα λόγια η ισραηλιτική θρησκεία του [Ιεχωβά](#) που προηγήθηκε του Ραββινικού Ιουδαϊσμού, έτσι όπως καταγράφηκε από τους προφήτες, απαιτούσε **μονολατρεία**, την λατρεία και την αποκλειστική αφοσίωση στον μοναδικό και "ζηλότυπο" Θεό. Το βιβλικό κείμενο που θεωρείται πυρήνας του Ιουδαϊσμού (περιγράφεται ως *Σεμά Ισραέλ*, δηλαδή "Άκουσε Ισραήλ", από το [Δευτερονόμιο 6:4](#): "דְּיָהוָה יְהוָה! , יְהוָה יְחִיד! :לֹא יָרַב! עִשָׂו", δηλαδή, «Άκου, Ισραήλ: Ο Ιεχωβά ο Θεός μας είναι ένας Ιεχωβά»), απεικονίζει τη φανερή απροθυμία αυτού του Θεού να αποδεχθεί τη λατρεία άλλων θεών, εκτός του ιδίου. Όπως ο Ιεχωβά περιγράφεται ως πολεμικός θεός («ο Ιεχωβά των στρατευμάτων», για παράδειγμα στο 1 Σαμουήλ 1:3), η λατρεία θεών της γονιμότητας όπως ο [Βάαλ](#) (ή Βααλίμ) υπήρξε ελκυστική για τους Ισραηλίτες αφότου εγκαταστάθηκαν μόνιμα στη γη τους.

Από αυτή την άποψη, οι Εβραίοι κατά την [ελληνιστική περίοδο](#) θεώρησαν πως ο Θεός τους ήταν ο μοναδικός Θεός (και συνεπώς Θεός όλων), και ότι το αρχείο της αποκάλυψής Του (η Τορά) περιείχε καθολικές αλήθειες. Τούτη η στάση αντανακλά ιστορικά το αυξανόμενο ενδιαφέρον των Εθνικών για τον Ιουδαϊσμό (αρκετοί Έλληνες και Ρωμαίοι θεωρούσαν του Εβραίου ως "φιλοσοφικότατο" λαό εξαιτίας της πίστης του σε έναν θεό που δεν απεικονιζόταν εικονογραφικά), και το αυξανόμενο ενδιαφέρον των Εβραίων για την [ελληνική φιλοσοφία](#) και την αναζήτησή της για εγκαθίδρυση καθολικών αληθειών που δυνητικά οδηγούσαν στην ιδέα του μονοθεϊσμού, τουλάχιστον υπό την έννοια ότι "όλοι οι θεοί είναι Ένα".

Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, οι Εβραίοι άρχισαν να ταλαντεύονται ανάμεσα στους ισχυρισμούς τους περί μερικισμού (μόνο οι Εβραίοι απαιτείται να τηρούν την Τορά) και ολοκρατίας (η Τορά περιέχει καθολικές αλήθειες). Το υποθετικό αποτέλεσμα είναι ένα σύνολο πίστεων και πρακτικών σχετικών με την ταυτότητα, την ηθική και τις σχέσεις του ανθρώπου με τη φύση και του ανθρώπου με τον Θεό που εξετάζουν σχετίζονται με "διαφορές" -για παράδειγματις διαφορές Εβραίων και μη Εβραίων, τοπικές διαφορές στην πρακτική του Ιουδαϊσμού, διαφορές στα νοήματα κατά την ερμηνεία των κειμένων, προσπάθειες κωδικοποίησης και διατήρησης διαφόρων απόψεων μέσα στα κείμενα και προσπάθεια αποφυγής του δογματισμού ή της διαμόρφωσης δόγματος.

Αντίθετα προς την ορθόδοξη θρησκευτική άποψη για την Εβραϊκή Βίβλο, οι σχολιαστές των βιβλικών κειμένων επίσης προτείνουν την άποψη ότι η Τορά συντίθεται από μια ποικιλία ασυμβίβαστων κειμένων που εκδόθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να ελκύεται η προσοχή του αναγνώστη σε ποικίλες αφηγήσεις.

«Βέδες»

Οι Βέδες είναι ιεροί ύμνοι και τελετουργικοί στίχοι, που έχουν συντεθεί στην αρχαϊκή [σανσκριτική](#) και είναι γνωστοί μεταξύ των λαών που μιλούσαν [ινδοευρωπαϊκή γλώσσα](#) και πέρασαν στις [ινδίες](#) από περιοχές της [Περσίας](#).

Δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί με ακρίβεια η χρονολογία των συνθέσεων αυτών, μερικές από τις οποίες έχουν μεγάλη φιλολογική αξία, αλλά μια περίοδος γύρω στο 1500-1200 π.Χ. θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή από πολλούς ειδικούς. Οι ύμνοι συγκροτούν ένα λειτουργικό σύνολο, το οποίο αναπτύχθηκε γύρω από τη λατρεία της *σόμα* (*soma*) και τη θυσία και εξουδετέρωσε τις παραδεδομένες θεότητες που προσωποποιούσαν διάφορα φυσικά και κοσμικά φαινόμενα, όπως τη φωτιά (*Αγκνί*), τον ήλιο (*Σούρυα* και *Savitṛ*), το λυκόφως (*Uṣas*), τις καταιγίδες (*Maruts*), τον πόλεμο και τη βροχή (*Ίντρα*), την τιμή (*Μίτρα*), τη θεία αυθεντία (*Βαρούνα*), τη δημιουργία (*Ίντρα*, με κάποια βοήθεια του [Βισνού](#)). Ύμνοι αφιερώθηκαν στις θεότητες αυτές και πολλοί διαβάζονταν ή ψάλλονταν κατά τη διάρκεια των τελετουργιών

Η πρώτη συλλογή ή *Σαμχίτα* (*Samhitā*) τέτοιων ύμνων, από τους οποίους ο αρχιερέας (*hotṛ*) αντλούσε το περιεχόμενο για τα αναγνώσματα, είναι η *Ριγκβέδα*. Μερικά ιερά κείμενα, πιθανότατα αρχαιότερης προέλευσης από τους ύμνους, αναγινώσκοταν από τον υπεύθυνο για τη φωτιά της θυσίας και την τέλεση της ιεροτελεστίας ιερέα (*adhvaryu*). Αυτά τα κείμενα [μάντρα](#) και οι στίχοι *συγκεντρώθηκαν σε συλλογές και είναι γνωστές ως Γιαγουρβέδα*. Μια τρίτη ομάδα ιερέων με επικεφαλής έναν «ψάλτη» (*udgātr*) εκτελούσαν μελωδικά αναγνώσματα που συνδέονταν με στίχους τα οποία, αν και προέρχονταν σχεδόν στο σύνολό τους από τη *Ριγκβέδα*, *συγκεντρώθηκαν σε ιδιαίτερη συλλογή, τη Σάμα Βέδα*.

Στις τρεις αυτές συλλογές των *Βεδών* (*Rg, Yajur και Sama*) που είναι γνωστές ως «τρίπτυχη γνώση» (*trayī-vidyā*), προστέθηκε μια τέταρτη συλλογή, η *Αταρβαβέδα* (*Atharvaveda*), μια συλλογή ύμνων, μαγικών φράσεων και ασμάτων, που αντιπροσώπευαν μια λιγότερο εξεζητημένη πρακτική της θρησκείας και παρέμειναν μερικά έξω από τη βεδική θυσία.

Το πλήρες σώμα της βεδικής γραμματείας, δηλαδή οι συλλογές και τα υπομνήματα των συλλογών (Βραχμάνες, Αρανούακες, Ουπανισάδες), θεωρήθηκαν θείο άκουσμα (*Śruti*). Η όλη γραμματεία φαίνεται ότι διασώθηκε προφορικά, παρά το γεγονός ότι αναπτύχθηκαν και χειρόγραφα για την ενίσχυση της μνήμης. Ακόμη και σήμερα μερικά τμήματα από τις συλλογές αυτές, ιδιαίτερα των τριών αρχαιότερων *Βεδών*, αναγινώσκονται στις Ινδίες με τονικό και ρυθμικό ύφος, που παραδόθηκε από αρχαιότερους χρόνους.

«Ταλμούδ»

Το **Ταλμούδ** είναι ογκώδης εξωβιβλική συλλογή εβραϊκών κειμένων, προϊόν του μεσαιωνικού Ιουδαϊσμού, που αποτελεί τη συνέχεια της ιουδαϊκής Βίβλου και περιλαμβάνει όχι μόνο κείμενα που αφορούν την ερμηνεία του μωσαϊκού Νόμου αλλά και ποικίλο άλλο υλικό, νομικό, θεολογικό, ηθικό, επιστημονικό, ιστορικό, λαογραφικό κ.λπ. έχοντας έτσι και εγκυκλοπαιδικό χαρακτήρα.

Το *Ταλμούδ* ερμηνεύεται ως *μελέτη* ή *διδασκαλία*, κατά σύντμηση του **Ταλμούδ Τορά** που σημαίνει *μελέτη* ή *διδασκαλία του νόμου* και ήταν έργο μορφωμένων ραββίνων, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι ανώνυμοι. Μετά τον μωσαϊκό Νόμο, είναι το έργο που επέδρασε όσο κανένα άλλο στη ζωή και τη σκέψη του ιουδαϊσμού.

Γ3

Εύα Κουτσαβλή

Μαρία Ποθουλάκη

Νίκος Μαστρομηνάς

Μάριος Λιαρόπουλος